

» Ἰκανοῦ μέρους τῆς ὁδοῦ κατὰ μῆκος ἀποκαλυφθέντος, καιρὸς ἦτο νὰ ἐξετασθῇ καὶ τὸ πλάτος αὐτῆς.

» Πρὸς τοῦτο ἐσκάφη δεύτερος λάκκος παράλληλος τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ βάθει ἀνευρέθη ἔδαφος σκυρωτόν, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ λάκκῳ, καὶ ὀχετὸς χωρῶν παραλλήλως. Τὸ πλάτος τῆς ἀποκαλυφθείσης σκυρωτῆς πλατείας μέχρι τοῦ ὀχετοῦ εἶναι μέτρων περίπου 11.

» Ὡς γνωστὸν, αἱ μὲν ἄλλαι ὁδοὶ εἶχον πλάτος περὶ τὰ 3 μέτρα καὶ 50 $\frac{0}{10}$, ἀλλὰ περὶ τῆς ἡμετέρας ὁ Λίβιος (31, 24) λέγει ὅτι ἦτο πλατεία (lata), ut pediti equitique hostium liberum spatium praeberet.

» Φρονοῦντες ὅτι ἐκεῖ ἐπερατοῦτο τὸ πλάτος τῆς ὁδοῦ ἐσπεύδομεν εἰς ἀποκάλυψιν τοῦ πέραν αὐτῆς χώρου ἐλπίζοντες ὅτι ταχέως θὰ ἀναφανῇ τάφος τις ἢ ἱερόν. Καὶ ὄντως ἡ ἀνασκαφὴ ἐφανέρωσε μέρος τῶν θεμελιῶν ἀρχαίου μνημείου συγχειμένων ἐκ μεγάλων τετραγώνων πωρίνων λίθων. Πιστεύομεν δ' ὅτι μετὰ τὴν πλήρη ἀποκάλυψιν τούτου θὰ προέλθωσιν εἰς φῶς καὶ ἄλλα.»
[Ἄ. Οἰκονόμος].

Ἐδαπανήθησαν ἐν τῇ ἀνασκαφῇ ταύτῃ δρ. 3,172.

Τρίτη ἀνασκαφὴ ἐν Ἀθήναις ἐγένετο ἐν τῷ παρὰ τὸ **Δέπυλον ἀρχαίῳ νεκροταφείῳ** ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐφόρου ἀρχαιοτήτων καὶ μέλους τοῦ συμβουλίου Βαλερίου Στάη, ὅστις δι' ἐκθέσεώς του ἀνακοινοῖ περὶ τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης τὰ ἑξῆς:

« Μετὰ τὴν διακοπὴν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας ὁδοῦ εἰς Πεντέλην τύμβου, περὶ οὗ κατωτέρω, ἀνέλαβον τὴν διεύθυνσιν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου κοιμητηρίου κατὰ τὴν Ἄγ. Τριάδα ὑψώματος, ἐφ' οὗ ἔκειτο τὸ φυλακεῖον. Τὸ ὕψωμα τοῦτο μὴ ἀνασκαφέν ὑπὸ τῶν πρὸ ἐμοῦ ἐπιχειρησάντων ἀνασκαφὰς κατὰ τὸν χώρον ἐκείνον ἢ ἐλάχιστα κατὰ τὸ ἀρκτικὸν αὐτοῦ, εὐχερῶς ἀνεγνώρισα κατὰ τινα τελευταίαν ἐπίσκεψίν μου ὡς τεχνητόν, ἦτοι ὡς τύμβον, καθόσον καὶ ἐν αὐτῷ διεκρίνοντο καθαρῶς διάφορα στρώματα, ὅπως ἐν τῷ παρὰ τὸ Ἀμαρούσιον τύμβῳ. Ἡ ἀνασκαφὴ, ἐνεργηθεῖσα εὐθύς τότε (ἀπὸ τῆς 27 Νοεμβρίου) καὶ διαρκέσασα μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ἔτους (22 Δεκεμβρίου)

κατέδειξε τὴν ὑπόθεσίν μου ἀληθῆ. Οὐ μόνον ἀρχικοὶ τάφοι ἐπὶ τοῦ στερεοῦ ἐδάφους ἀνεκαλύφθησαν πέντε ἤδη, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ χώματι τῷ χρησιμοποιοιθέντι εἰς ταφὴν ἐπὶ καιρὸν τινα ὕστερον μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μνημείου, περὶ τοὺς εἰκοσιν ἀνεσκάφησαν τάφοι τῆς αὐτῆς ἢ τῆς ἀμέσως ὕστερον χρονικῆς περιόδου, καθιστῶντες ἐναργῶς δῆλον ὅτι τὸ ὕψωμα εἶναι τύμβος.

»Περὶ τοῦ μνημείου τούτου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τάφων θὰ γράψωμεν μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἀνασκαφῆς ἐν εἰδικῇ ἡμῶν πραγματείᾳ λεπτομερῶς τὰ δέοντα, δημοσιεύοντες ἅμα καὶ ἀκριβῆς σχέδιον τούτου μετὰ φωτοτυπικῶν εἰκόνων. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα νὰ δηλώσωμεν ὅτι ὁ τύμβος οὗτος εἶναι τὸ ἀρχαιότατον τῶν ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου νεκροταφείου μνημείων, ἀνεγερθεὶς περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς 5ης π. Χ. ἑκατονταετηρίδος, ὅποτε πιθανῶς ἀπλῆ τις μόνον ὁδὸς ὑπῆρχεν ἐκεῖ, οὐδὲν δὲ τῶν λοιπῶν διασωθέντων ἐπὶ τοῦ χώρου ἐκείνου μνημείων. Ἡ χρησιμοποίησις τοῦ χώματος τοῦ τύμβου εἰς ταφὴν διήρκεσεν ἐπὶ ἓνα καὶ πλεόν αἰῶνα, καθὰ προκύπτει ἐκ τάφου γυναικὸς, ἀνασκαφέντος ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτέρου τοῦ τύμβου μέρους. Οἱ λοιποὶ τῶν τάφων ἀνήκουσιν εἰς μίαν χρονικὴν περίοδον, τὴν τῶν ἀρχῶν, ὡς εἴπομεν, τοῦ 5ου π. Χ. αἰῶνος. Εὐρήματα ἐν τοῖς τάφοις τούτοις ἐγένοντο πλείστα, ἀποτελούμενα ἐξ ἀγγείων κυρίως, μελανομόρφων, κοινῶν ὡς τὰ πολλὰ, πυξιδῶν, ἀλαβάστρων καὶ ψηγμάτων χρυσοῦ.

» Ἡ ἀνασκαφὴ τοῦ τύμβου ἐπαναληφθήσεται προσηχῶς, δι' ἐλπίδος δ' ἔχομεν ὅτι ἡ ἔρευνα τοῦ ὅλου μνημείου θὰ προσκομίσῃ ἡμῖν λίαν εὐάρεστα ἐξαγόμενα». [Β. Στάνης].

Ἐδαπανήθησαν διὰ τὴν ἀνασκαφὴν ταύτην δρ. 783.

Τετάρτη ἀνασκαφὴ ἐγένετο ἐν Ἀττικῇ, παρὰ τὸ Ἄμαρουσίον, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐφόρου Β. Στάνη ἀνακαινοῦντος περὶ αὐτῆς δι' ἐκθέσεώς του τὰ ἐξῆς :

«Ὁ ἐπὶ τῆς ἀρχαίας εἰς Πεντέλην ὁδοῦ κείμενος παρα τὸ Ἄμαρουσίον μέγας τύμβος (grosser Hügel. Karten v. Attika Β'). ὁ διάμετρον ἔχων μέτρων 46 καὶ ὕψος (τὸ σημερινόν, ὅπερ πάντως ἀρχικῶς ἦτο πολὺ μείζον) μέτρων 8, ἐγένετο τὸ δεύτερον ἡδη